अचेतनंजडंशरीरादि सचेतनमितितदेवग्राह्यं तत्जीवस्यगुणंभोग्यंवदंति सआत्माचेष्टतेजीवरूपेण चेष्टयतेईश्वररूपेण ततस्ताभ्यांजीवेश्वराभ्यांपरंउत्कृष्टंतंवदंति योभुवनानिसप्तभूरादीनिप्राकल्पयत् प्रा
वर्तयत् ननुकथंनिरुपाधेःप्रवर्तकत्वमुच्यते अधिष्ठानतयेतिब्रूमः तथाचश्रुतिः यतोवाइमानिभूतानिजायंतइति ब्रह्मणोलक्षणमुक्त्वाअन्नमयादिकोशकारणीभूतानामन्नादिशब्दितानांविराडादीनांजगत्कार
णकत्वंअन्नात्ध्येवखल्विमानिभूतानिजायंतइत्यादिनास्थूलारुंधतीन्यायेनविराडादीनिसोपाधिकानिब्रह्माणिउक्त्वा प्रज्ञानघनएवानंदभुक्चेतोमुखःप्राज्ञस्तृतीयःपादएषसर्वेश्वरइतिमांडूक्यश्रुतिप्रसिद्धस्यानं
दमयस्यईश्वरस्यकारणीभूतेआनंदाख्येब्रह्मणिआनंदात्ध्येवखल्विमानिभूतानिजायंतइतिमुख्यंकारणत्वंव्यवस्थापितं तथाप्रदेशांतरेपिकोशेवान्यात्कःप्राणाद्यदेषआकाशआनंदोनस्यादितिश्रुतिराकाशा
ख्येकारणेयद्यानंदोनस्यात्तर्हितत्कार्येदेहादौकुतःप्राणनादिस्यादितितत्रैवमुख्यंप्रवर्तकत्वंदर्शयति॥ २२ ॥ ननुईश्वरसद्भावेभुवनप्रवृत्तिरेवकारणंदृश्यतेनतुतदन्यस्यनिर्गुणस्यईश्वरेणैवतस्यान्यथासिद्धत्वादि

सचेतनंजीवगुणंवदंतिसचेष्टतेचेष्टयतेचसर्वं॥ ततःपरंक्षेत्रविदोवदंतिप्राकल्पयद्योभुवनानिसप्त॥ २२॥ एवंसर्वेषुभूतेषुभूतात्मासंप्रकाशते॥ दृश्यतेत्वग्र्य
याबुद्ध्यासूक्ष्मयाज्ञानवेदिभिः॥ २३॥ चित्तस्यहिप्रसादेनहंतिकर्मशुभाशुभं॥ प्रसन्नात्मात्मनिस्थित्वासुखमानंत्यमश्नुते॥ २४॥ लक्षणंतुप्रसादस्ययथात्व
मःसुखस्वपेत्॥ निवातेवायथादीपोदीप्येत्कुशलदीपितः॥ २५॥ पूर्वरात्रेपरेचैवयुंजानःसततंमनः॥ लघ्वाहारोविशुद्धात्मापश्यन्नात्मानमात्मनि॥ २६॥
प्रदीपेनेवदीपेनमनोदीपेनपश्यति॥ दृष्ट्वात्मानंनिरात्मानंसतदाविप्रमुच्यते॥ २७॥ सर्वोपायैस्तुलोभस्यक्रोधस्यचविनिग्रहः॥ एतत्पवित्रंलोकानांतपोवै
संक्रमोमतः॥ २८॥ नित्यंक्रोधात्तपोरक्षेद्धर्मंरक्षेच्चमत्सरात्॥ विद्यांमानापमानाभ्यामात्मानंतुप्रमादतः॥ २९॥ आनृशंस्यंपरोधर्मःक्षमाचपरमंबलं॥ आ
त्मज्ञानंपरंज्ञानंसत्यंव्रतपरंव्रतं॥ ३०॥ सत्यस्यवचनंश्रेयःसत्यंज्ञानंहितंभवेत्॥ यद्भूतहितमत्यंतंतद्वैसत्यंपरंमतं॥ ३१॥

त्याशंक्याह एवमिति भूतात्मानित्यसिद्धआत्माआनंदाख्यः ऐश्वर्यस्यतुईशितव्यसापेक्षत्वान्ननित्यसिद्धत्वंसुप्तिप्रलययोरीशितव्याभावादनीश्वरत्वापत्तेरित्यानंदस्यैवनित्यमैश्वर्यंमाययाभिव्यज्यतइतिभा
वः ज्ञानंब्रह्माकारावृत्तिस्तत्साक्षिभिस्तेनवेद्यादीशादन्यस्तत्प्रकाशकइतिदर्शितं ॥ २३ ॥ प्रसन्नात्मावृत्तिजनितकालुष्यत्यागाद्विशुद्धचित्तः आत्मनिस्थित्वाचित्तसारूप्यमपित्यक्त्वा सुखंअनायासेन आ
नंत्यंमोक्षं ॥ २४ ॥ यथाजलादुत्तीर्णस्यशरीरेसंश्लिष्टःसूक्ष्मतमःपटःसन्नप्यसन्निवभाति एवंसमाधौविकल्पाभावात्सदपिचित्तंनभातीतिसुप्तितुल्यतांप्रसादस्याह लक्षणमिति ॥ २५ ॥ विशुद्धात्माशुद्धचि
त्तः आत्मानंब्रह्म आत्मनिहृदये ॥ २६ ॥ निरात्मानंनिर्गुणंनिलीनंचित्तंयस्मिन्मृतं तावन्मनोनिरोद्धव्यंहृदियावत्क्षयंगतं एतज्ज्ञानंचध्यानंचशेषोन्योग्रंथविस्तरइतिश्रुतिः चित्तक्षयएवात्मदर्शनमित्यर्थः
॥ २७ ॥ संक्रमःसेतुःपारप्रापकोमार्गः ॥ २८ ॥ २९ ॥ ३० ॥ भूतहितमनृतमपिसत्यमेव भूतानामहितकरंसत्यमप्यनृतमेवेत्यर्थः ॥ ३१ ॥

Digitized by Google